

РЪКОВОДСТВО НА САА

**ЗА ОПЕРАТИВНА НЕЗАВИСИМОСТ НА НАЦИОНАЛНИТЕ АНТИДОПИНГОВИ ОРГАНИЗАЦИИ
СЪГЛАСНО Световния Антидопингов Кодекс в сила от 2021 г.**

Версия 1.0

октомври 2020 г.

Съдържание

Цел	3
1. Въведение и обхват	4
Част Първа: Задължителни изисквания	6
2. Задължителни клаузи на Кодекса за Оперативна Независимост на НАДО	6
3. Структура на ръководството	9
4. Високи стандарти на професионализъм и почтеност	10
5. Адекватни източници	10
6. Мониторинг от САА за спазване на изискванията за Оперативна Независимост на НАДО	12
Част Втора: Препоръчителни мерки	14
7. Добро управление	15
8. Управление на конфликти на интереси	16
9. Финансиране и управление на бюджета	17
10. Правна защита, ясни и прозрачни процедури за назначаване и дейност на изпълнителния (оперативния) ръководител на НАДО	18
11. Прозрачност и отчетност към изпълнителната власт и националните спортни организации	18
12. Сътрудничество с изпълнителната власт и националните спортни организации	19

Приложение I

Цел

Това Ръководство има за цел:

1/ да обобщи основните елементи на принципа за оперативна независимост на Националната Антидопингова организация (НАДО), установен в Световния Антидопингов Кодекс от 2021 г. (Кодекса), обхващащ произтичащите пряко от Кодекса задължителни аспекти и поясняващ по какъв начин САА ще мониторира тяхното изпълнение;

2/ да препоръча най-добрата практика, която НАДО биват насърчавани да приемат и да осигури примери за прилагането ѝ;

Сметна се за необходимо да се дадат тези пояснения, тъй като редица от подписалите Кодекса страни поискаха насоки от САА относно регулаторните или практическите мерки, които трябва да се вземат за осигуряване на оперативната независимост на НАДО, както се изисква от Кодекса 2021 г.

Ръководството на САА се равнява на тълкуването на чл. 20.5.1. на Кодекса „в светлината“ на общите принципи за добро управление, приложими към други държавни институции, и с оглед на примери, при които НАДО са изправени пред външна намеса, което е установено от САА при програмата ѝ за мониториране на съответствието.

1. Въведение и обхват

В изпълнение на своя мандат като подписали страна Кодекса, антидопинговите организации се изправят пред различни предизвикателства, когато става дума за ръководство и независимост. Имайки предвид засилващия се обществен интерес към спорта, критичността на медиите и заплахите към честността на спорта, засилват се очакванията към спортните органи да се стремят към добро управление като условие за тяхната автономия и саморегулация.

НАДО¹ действат на национално ниво, изпълнявайки мисия от обществен интерес и често са подложени на строги национални наредби. Те може да изпитват силен външен натиск от някои силно заинтересувани групи, по-специално от правителствата им и националните спортни органи. За да се осигури на световно ниво ефективна и заслужаваща доверие антидопингова система, изключително важно е НАДО да бъдат независими в способността си да взимат оперативни решения и да прилагат антидопингови решения, които са в съответствие с Кодекса, без каквито и да било външно влияние или натиск.

Нередното външно влияние или натиск върху НАДО, било то произтичащо от правителствата или от националните спортни органи, може да компрометира способността на НАДО да взима обективни решения при провеждането на допинг тествания на подходящите спортисти, при прегледа на нарушенията на антидопинговите правила и при уверяването си, че са наложени подходящите последици в съответствие с Кодекса и спрямо тези лица, за които е установено, че са извършили подобни нарушения. Това би било пагубно за вярата както на обществото, така и на спортистите за безпристрастността на световните съвместни усилия за защита на чистия спорт и премахването на всяко отклонение, от правителствени или спортни органи. В същото време, ефективното взаимодействие между НАДО, техните правителствени и национални спортни органи трябва да се поддържа, за да осигури ефективна координация при защитата на чистия спорт.

Допълнително, редица подписали Кодекса страни поискаха ръководство от САА относно регулаторните или практическите мерки, които трябва да се приложат, за да осигурят оперативната независимост на НАДО, както се изисква от Кодекс 2021 г.

С оглед на чл. 20.7.3 на Кодекса, роля и отговорност на САА е да осигури съдействие и ръководство на подписалите Кодекса страни в усилията им да спазват същия и Международните Стандарти и да проследяват спазването в съответствие с чл. 24.1 на Кодекса и Международния Стандарт за съответствие с Кодекса на подписалите го страни (ISCCS). На САА е дадено също правото да изготвя и публикува ръководства и модели на най-добрите практики (чл. 20.7.6 на Кодекса).

Това ръководство е изготвено от 2 части.

Част Първа посочва задължителните клаузи, които се намират в Кодекса и ще бъдат мониторираны от САА за съответствие.

¹Както е посочено в Приложение 1 на Кодекса, „**Национална антидопингова организация:** Организация(и), която всяка държава определя като притежател на основните правомощия и отговорности, свързани с приемането и прилагането на антидопингови правила, управлението по отношение на пробовземане, управлението на резултати от тестване и осъществяването на процеса по управление на резултати на национално ниво. Ако такъв орган не бъде обособен от компетентните публични власти, неговите функции се поемат от Националния олимпийски комитет или от упълномощен от него орган.

Част Втора включва препоръчителните аспекти, които НАДО биват насърчавани да приемат като най-добри практики и се дават примери за тяхното прилагане. Това не са задължителни изисквания съгласно Кодекса и Международните Стандарти, но въпреки това са препоръчителни.

Приложение 1 дава пример за ръководство от НАДО и механизмите за отчетност.

Някои от принципите за оперативна независимост са важни също и за други подписали, но в Кодекса от 2021 г. няма изрични изисквания, които да се отнасят за други подписали страни. Ето защо, това ръководство се прилага само към НАДО, не включва изисквания към ръководството на други антидопингови организации [напр. международни федерации (Ifs) или организатори на големи спортни прояви (MEOs), нито включва изисквания, отнасящи се до оперативната и/или институционална независимост на панелите за изслушване и обжалване, създадени на националното ниво².

²Това ще бъде направено чрез Ръководството на САА за управление на резултатите.

ЧАСТ ПЪРВА: ЗАДЪЛЖИТЕЛНИ ИЗИСКВАНИЯ

2. Задължителни разпоредби от Кодекса за оперативна независимост на НАДО

2.1. Съответни клаузи на Кодекс 2021 г.:

Чл. 20.5.1 (НАДО следва да са) независими от спорт и правителство в своите оперативни решения и дейности, включително, без ограничения, чрез забрана на каквато и да било намеса в техните оперативни решения или дейности от което и да е лице, което в същото време участва в управление или в дейности на някоя МФ, Национална Федерация (НФ), МЕО, Национален Олимпийски Комитет (НОК), Национален Паралимпийски Комитет НПК или правителствена служба, отговаряща за спорта или борбата с допинга.

Чл. 20.4.3 (НОК и НПК следва да) зачитат автономността на НАДО в страната си и да не се намесват в нейните оперативни решения и дейности.

Чл. 22.8 Всяко правителство следва да зачита автономността на НАДО в своята страна или на Регионална Антидопингова Организация (РАДО), към която се числи страната му и всяка акредитирана или одобрена от САА лаборатория в страната си и да ни се намесва в техните оперативни решения и дейности.

Чл. 23.3 Подписалите Кодекса страни трябва да отделят достатъчно ресурси, за да изпълнят антидопинговите програми във всички области, съответстващи на Кодекса и Международните Стандарти.

2.2. Съгласно чл. 20.5.1 на Кодекса

а) НАДО трябва да имат възможност независимо да взимат оперативни решения и да извършват оперативни действия.

i) като оперативни действия се разбират:

1. области на антидопингови програми, включително планирането на разпределението на проверките³, поддържане на Регистъра за тестване, управлението на Биологичните паспорти на спортистите, организиране анализа на пробите, събиране на информация за разузнаване и провеждане на разследвания, обработване на заявления за РТУ, и

2. ръководенето на и взимането на ежедневни решения за операциите на НАДО, отнасящи се до които и да било от посочените по-горе оперативни дейности (персонал, бюджет, обхват и планирането на дейностите времево и др.).

ii) под независимост се разбира свободата да взимаш решения и да изпълняваш дейности, без да бъдеш управляван, контролиран или инструктиран от други лица или организации (посочени в т. б) по-долу).

б) НАДО трябва да са независими от спорт и правителство в оперативните си решения и дейности. Това включва:

i) спорт: т.е. всяко лице, което същевременно е включено в управлението или дейностите на някоя МФ, НФ, МЕО, НОК, НПК, било платено или като доброволец.

³Обаче, дейности, включващи само изпълнение на оперативните решения, взети от НАДО, например, лице от антидопингов екип, което взема проба от конкретен спортист въз основа на решение на НАДО да се тества този спортист, не се считат за оперативно действие. НАДО остава изцяло отговорна да осигури, че тези дейности са изпълнени в съответствие с Кодекса и Международните Стандарти.

ii) правителство: т.е. всяко лице, което в същото време е включено в управлението или действията на държавни(и) служба(и), отговаряща(и) за спорта или за борбата срещу допинга.

Посочените по-горе изисквания не забраняват на НАДО да действат като делегирана трета страна за всяка друга АДО⁴ (включително други НАДО, но също така МЕО, МФ, НОК и др.). Например, НАДО може да тества спортисти на определена проява от името на ръководещия проявата орган, било то МФ или МЕО, въз основа на споразумения за съдействие. Все пак, такава „търговска“ дейност на НАДО се различава от положението, при което НАДО провежда тестването въз основа на своя план за разпределение на проверките, дори ако част от бюджета за тестването идва от НОК или МФ. В такъв случай, НАДО следва да си запази правото да реши кои спортисти да тества, в съответствие с приложимите правила на проявата.

2.3 За да отговорят на изискванията на Кодекса 2021 г., НАДО следва да осигурят наличието на следните елементи:

Солидна управленска структура (виж секция 3 по-долу), която трябва да обезпечава, както следва:

- вземане на независими решения по отношение на оперативните дейности;
- разделяне на оперативните действия от дейности по надзора, ако някои представители на спорта или на правителството са включени в подобни надзорни дейности;
- функционално отделяне от правителство и спорт;

Прилагане на високи стандарти за професионализъм и почтеност (виж секция 4 по-долу) при оперативните и надзорни функции на НАДО, включително политиката на конфликт на интересите.

Наличие на достатъчно ресурси (виж секция 5 по-долу) ясно определени от националните институции (правителствени и/или национални спортни органи), включително адекватни финансови, човешки и технически ресурси за изпълнение на антидопингова програма, която да е в съответствие с Кодекса.

Оперативната независимост е не само въпрос на формалното съответствие (т.е., изричните антидопингови или управленски правила или наредби, изготвени и прилагани от НАДО, правителствени или спортни органи), но също е въпрос и на начина на изпълнение (т.е., такива правила трябва да влязат в сила и съществуващите практики да бъдат изменени, ако е необходимо).

САА признава, че това може да изисква значителни усилия и взаимни договорености между НАДО, правителства и национални спортни органи. Всички страни се насърчават да се ангажират в този процес.

4 Коментар към чл. 20.5.1 от Кодекса

3. Управленска структура

За да поддържа оперативна независимост, изпълнителните (оперативни) и надзорни органи в НАДО трябва да са ясно разграничени. В тази насока:

а) изпълнителните (оперативните) функции на НАДО ще отговарят за оперативните дейности (както са определени в Секция по-горе) и ще бъдат отделени от надзорните действия, ако някои правителствени или спортни представители са включени в подобни надзорни дейности;

б) изпълнителните (оперативните) функции на НАДО:

i) не трябва да включват лице, което е същевременно включено в управлението или в операциите на някоя МФ, НФ, МЕО, НОК, НПОК или държавна служба с отговорност за спорта или за борбата с допинга, независимо дали му се заплаща за това или е на доброволчески начала.

Това не пречи на тези институции в областта на спорта или на изпълнителната власт да обменят персонал чрез командироването му в НАДО; такъв командирован персонал, обаче, не може да работи едновременно както за НАДО, така и за институции в областта на спорта или в изпълнителна власт; НАДО трябва да има разписани гаранции и предпазни мерки, които да гарантират, че горепосочения командирован персонал ще спазва изцяло политиките на НАДО за конфиденциалност и конфликт на интереси;

ii) не се нуждаят от одобрение за оперативните действия от която и да е институция в областта на спорта или от изпълнителната власт, които отговарят за спорта или за борбата с срещу допинга, все пак обаче остават отговорни по отношение на използването на средствата.

Например, не се изисква одобрение от представител от изпълнителната власт или от такъв, работещ в институция в областта на спорта за решението на НАДО да тества някой спортист.

iii) изпълнението на функциите на НАДО следва да се осъществяват от изпълнителния директор на НАДО, чиято независимост да взема решения за НАДО следва да бъде гарантирана, например, посредством правни гаранции и предпазни мерки за периода на мандата му (виж секция 10 за препоръка).

в) надзорният орган на НАДО трябва да отговаря на изискванията на чл. 20.5.11⁵. Когато са включени в надзорния орган, членовете му ще са задължени да не представляват интересите на назначилото ги звено, а да действат в най-добрия интерес на НАДО и в защита на чистия спорт⁶.

г) ако НАДО е включена в изпълнителната власт на правителството, например министерство, НАДО трябва да бъде отделена функционално от него, за да бъде в съответствие с чл. 20.5.1 на Кодекса, например НАДО следва да има ясно уточнен антидопингов мандат, а персоналетът и бюджетът трябва да бъдат съобразени с него, за да позволят прилагането на неговата антидопингова програма без някакво включване или одобрение на правителството, при спазване на изискванията за докладване и отчетност.

⁵ Чл. 20.5.1 на Кодекса изисква при спазване на приложимото законодателство, да не назначават съзнателно на каквато и да е позиция, включваща *Допингов контрол* (различна от оторизираните антидопингови образователни или рехабилитационни програми), никое *Лице*, което е *Временно отстранено* или излежава период на *Лишаване от състезателни права* съгласно *Кодекса* или, ако такова лице не е било обект на *Кодекса*, в рамките на предходните шест години пряко и умишлено е имало поведение, което би представлявало нарушение на антидопинговите правила съгласно *Кодекса*, ако тези правила са били приложими за това *Лице*.

е) когато НОК действа по принцип като НАДО, съгласно чл. 20.4.6 на Кодекса, независимостта на изпълнителните (оперативните) функции на НАДО ще се достига според възможностите посредством:

i) ясното им разграничаване от останалите функции на НОК (например, установяване в рамките на НОК на самостоятелен антидопингов отдел и/или комисия, съставени от независими членове);

ii) без изискване на одобрение от ръководството или взимащите-решения органи, съставени от представители на НОК и НФ, за прилагане на специални програми (например, тестване), но оставащи отговорни за използването на следствата и др.;

iii) да имат система, осигуряваща поверителност на информацията и процедурите от персонала на НОК, който не участва в антидопинговите дейности;

iv) персоналет и бюджетът да позволяват прилагането на антидопинговата програма без някакво включване или одобрение на спортните органи.

4. Високи стандарти на професионализъм и почтеност

Високи стандарти на професионализъм, конфиденциалност и почтеност следва да бъдат приложими към изпълнителните (оперативните) и надзорните органи на НАДО, за да бъде осигурено правилното управление на възможни конфликти на интерес. По-специално, **политиките на конфликт на интерес на НАДО /кодекса за поведение** на техните изпълнителни (оперативни) функции ще определи потенциалните конфликти на интереси и ще насочва към ефективни и изпълними дисциплинарни мерки при случаи на нарушение.

5. Подходящи Ресурси

В съответствие с чл. 23.3 на Кодекса, подписалите страни трябва да предоставят достатъчни ресурси за изпълнение на антидопингови програми във всички области, които съответстват на Кодекса и Международните стандарти. Поради това:

а) НАДО трябва да получи достатъчно **финансови, човешки и технически** средства, осигуряващи нейната автономия и оперативна независимост, които да й позволят да изпълнява ефективно мандата си във времето

б) финансирането трябва да покрие **основните функции** на НАДО, необходими за изпълнение на отговорностите ѝ съгласно Кодекса, например:

i) достатъчно персонал, за да реализира антидопингова програма в съответствие с Кодекса;

ii) цялостно управление на ежедневните оперативни дейности;

iii) изпълнение на антидопингови програми, в съответствие с Кодекса и международните стандарти;

iv) други отговорности на НАДО, както са указани в чл. 20.5 на Кодекса.

⁶ Това се отнася както за активните, така и за оттеглилите се спортисти в надзорния орган на НАДО. Такъв ангажимент може да бъде поет, например, чрез подписване на декларация за конфликт на интереси (виж Секция 8 за препоръка).

6. Мониториране от САА на съответствието с изискванията за оперативна независимост на НАДО

САА отговаря за мониторирането и налагането на съответствие на подписалите Кодекса страни със задължителните изисквания на Кодекса и Международните Стандарти.

Затова, САА ще мониторира как подписалите Кодекса страни прилагат изискванията на Кодекса за оперативна независимост на НАДО, минимум⁷ в следните области, в съответствие с МССКП:

Елементи на оперативната независимост на НАДО	Области на приложение	Класификация по важност за борбата срещу допинга в спорта и потенциални корективни действия ⁸
Ръководна структура (чл. 20.5.1 на Кодекса) (Секция 3 на Ръководството)	Разделяне на изпълнителните (оперативни) и надзорни функции, ако някои представители на правителството или спорта са включени в подобни надзорни дейности (например, създаване на контролен орган)	Висок приоритет
	Ясни роли и отговорности на изпълнителните (оперативните) и надзорните функции, осигуряващи независимо взимане на решения по оперативните дейности	Висок приоритет
Високи стандарти за професионализъм и почтеност (20.5.1 на Кодекса) (секция 4 на Ръководството) Адекватни ресурси (чл. 23.3 на Кодекса) (секция 5 на Ръководството)	Приета политика за конфликт на интереси Ясни и гарантирано дадени ресурси	Висок приоритет Критични (а.3.а ⁹ , а.3б ¹⁰ или а.3.в ¹¹ на МССКП)

⁷НАДО се насърчават да укрепват още повече своята оперативна независимост. САА е готова да съветва НАДО, както е необходимо. Виж също Част Втора на това Ръководство.

⁸По аналогия от Приложение А на МССКП.

⁹Приемането на правила, наредби и/или (както е необходимо) законодателство, което удовлетворява задължението на подписалата страна съгласно чл. 23.2, да прилага Кодекса в рамките на сферата на отговорност на подписалата страна.

¹⁰Изпълнение на задължението съгласно чл.23.3 от Кодекса от подписалата страна да предоставя достатъчно ресурси с цел да изпълни антидопингова програма, която да е в съответствие с Кодекса и Международните стандарти.

¹¹Създаването и прилагането на ефективен, интелигентен и пропорционален План за разпределение на проверките в съответствие с чл.5.4 на Кодекса, съгласно принципите на чл. 4 на Международния Стандарт за Тестване и Разследвания.

От НАДО и други подписали Кодекса страни може да се изиска да предоставят на САА съответната информация, отнасяща се до елементите на оперативна независимост на НАДО, посочени в таблицата по-горе, като част от мониторинговата дейност на САА за съответствие с Кодекса, включваща между другото:

- преглед от САА на основните документи на подписалите Кодекса страни (т.е. правила, наредби, законодателство);
- отговори на подписалите Кодекса страни на въпросниците за съответствие с Кодекса и други доклади;
- одити на САА за съответствие;
- други мониторингови дейности на САА за непрестанно съответствие.

Съгласно своите отговорности според Кодекса и Международните Стандарти, САА има пълни права да прегледа цялата достъпна информация и да определи дали някоя НАДО отговаря на задължителните изисквания за оперативна независимост. Като част от своето проследяване на несъответствията в областта на оперативната независимост, САА ще приложи описаните процедури в зависимост от политиката ѝ на приоритизиране¹².

¹²Политика на начално прилагане на МССКП от САА, което включва използването на предоставените в МССКП права на САА да приоритизира своите усилия за мониторинг и прилагане на правилата, чрез фокусиране към определени категории подписали страни Кодекса, избрани съгласно обективни фактори, посочени в МССКП.

ЧАСТ ВТОРА: ПРЕПОРЪЧАНИ МЕРКИ

Тази част очертава препоръчани мерки, които, в допълнение на представените в част първа задължителни мерки, произтичащи пряко от Кодекса, се считат за добра практика в областта на оперативната независимост на НАДО.

В това отношение, САА признава също важни международни усилия. Международната Конвенция на ЮНЕСКО срещу Допинга в Спорта (Конвенция на ЮНЕСКО) признава, че обществени институции и отговарящите за спорта организации имат допълнителни отговорности за предотвратяване и борба с допинга в спорта и трябва да работят заедно за тези цели, осигурявайки „на всички подходящи нива най-високата степен на независимост и прозрачност“¹³.

Конвенцията на ЮНЕСКО, както и Антидопинговата конвенция на Съвета на Европа (Конвенцията на СЕ), също включват изисквания към правителствата за осигуряване на финансиране за антидопинговите програми и организации:

Конвенция на ЮНЕСКО, (...) Държавите страни към Конвенцията, където е подходящо, предоставят финансиране в рамките на съответните им бюджети за подкрепа на националната програма за тестване при всички спортове или за подпомагане на спортните и антидопинговите организации за финансиране на антидопинговите контроли чрез преки субсидии или грантове, или чрез признаване на разходите за тези контроли при определяне на общите субсидии или грантове, които да се дадат на тези организации.

чл. 11 (а):

Конвенция на СЕ, (...) държавите страни към Конвенцията ще подпомагат своите спортни организации за финансиране на допинг контролите и анализите чрез преки субсидии или грантове, или чрез признаване на разходите за тези контроли и анализи при определяне на общите субсидии или грантове, които да се дадат на тези организации.

чл. 4.3 а:

Препоръката относно оперативната независимост на НАДО¹⁴, приета от Мониторинговата група към Конвенцията на СЕ на 31.08.2018 г., препоръчва държавите-страни към Конвенцията СЕ да предприемат редица действия, за да осигурят, че няма да има намеса в оперативните решения и дейности на НАДО, специално в следните области: управленска структура на НАДО, ниво на финансиране, надзор и отчетност, и политики на добро управление.

¹³Изложения 15 и 16.

Подобни изисквания за оперативна независимост са приложими към други публични звена и институции в много различни сектори: финансови (централни банки, надзори на финансовия сектор), прилагачи закона (финансово разузнаване, антикорупционни звена) и други регулаторни сектори (телекомуникации, енергия, опазване на личните данни). В голяма степен, те покриват същите аспекти: управленска структура (включваща правна защита на ръководителя на институцията), адекватно ниво на финансиране, отчетност и високи професионални стандарти (които включват политики относно конфликт на интереси).

Препоръчаните мерки в част втора на ръководството не произтичат пряко от Кодекса и поради това не са задължителни, но са важни аспекти на оперативната независимост, между другото, намиращи отражение в други международни инструменти или най-добри практики, чието обсъждане и приложение се препоръчва на НАДО.

7. Добро управление

За да се укрепят допълнително разграниченията на възможностите между изпълнителната (оперативната) и надзорната функции на НАДО, да се усили оперативната независимост и да се поощри доброто управление, препоръчва се следното:

а) изпълнителните (оперативните) функции на НАДО трябва:

i) да имат ясно определен мандат и да включват, като минимум, всички оперативни дейности;

ii) да им бъдат дадени всички права да разпределят предоставения им бюджет, включително персонал и инфраструктура, въз основа на оперативните им нужди, в съответствие с приложимия закон;

Например, дори персоналят на НАДО да е от държавни служители, изпълнителният (оперативен) ръководител на НАДО следва да има възможност да взема независими решения за назначаване и освобождаване на персонала с изискване за необходимия опит, включително управление, в съответствие с приложимия национален закон;

iii) изпълнителният (оперативен) ръководител на НАДО не може да оглавява или да председателства надзорния орган на НАДО;

iv) изпълнителният (оперативен) ръководител на НАДО не може да бъде гласуващ член на надзорния орган, но следва да има право да участва в заседанията и да докладва, както се изисква.

б) надзорният орган на НАДО трябва:

i) да не бъде председателстван от изпълнителния (оперативен) ръководител на НАДО поради различното естество на задачите на двата органа;

¹⁴ TD-O/Rec (2018) 01.

ii) да има изрично определени критерии за назначаване в надзорното тяло (солиден опит, професионални квалификации, добра репутация, липса на конфликт на интереси), основания за (ранно) освобождаване, продължителност на мандата и възможност за неговото удължаване. Назначаването или освобождаването на членове на надзорния орган не трябва да бъде подчинено на лично пристрастие или политическо влияние;

iii) да има голям спектър от знания и лица, интересувачи се от чистия спорт (спортни движения, правителство, медицина, разузнаване, наука, право, обществено здраве, представителство на спортисти¹⁵ и др.);

iv) да бъдат с балансиран състав, да включва хора, предлагащи решения, като осигури, че една група с общ интерес, няма да може да взема решения поради мажоритарен вот. Балансиран състав на надзорния орган, заедно с адекватно включване в стратегическата насока на НАДО, трябва да осигури правилното представителство на всички участници и сектори в защита на чистия спорт и накрая – по-добра отчетност и по-висока легитимност на институцията.

v) да бъде разумен по брой, за да позволи ефективно функциониране на органа, напр. 5-9 члена, всички от които или поне мнозинството от членовете следва да са независимо от правителството или национални спортни органи;

vi) да се събира редовно, но не много често, например 1-4 пъти годишно;

vii) да има ясно посочени и документирани функции, съответстващи на приложимия национален закон (например, чрез препратки), които може да включват дискусии и взимане на решения, стратегически решения (годишни или многогодишна стратегия), управленски въпроси [назначаване на изпълнителен (оперативен) ръководител на НАДО, одобрение на управленската структура на НАДО, одобрение на общия бюджет, включително заплати, общи принципи за разпределение на бюджета]. Тези функции не може да включват оперативни дейности.

Като пример, надзорното тяло на НАДО може да обсъди и подкрепи стратегическия план на НАДО, да одобри годишния отчет на НАДО, да дискутира с правителствени или спортни органи бюджета на НАДО и да го одобри и др. Все пак, надзорният орган на НАДО не трябва да бъде включен в изпълнителни (оперативни) функции или решения за това как да се прилагат дейностите, свързани със стратегическия план, бюджета и др.

в) ако НАДО е създадена към изпълнителната част на правителството, например министерство, промяна в правителството, не бива да се отразява върху дейностите или персонала на НАДО, за да се осигури непрекъснатостта на антидопинговата програма и стабилността на НАДО;

г) ако, в допълнение на антидопинговите дейности, НАДО изпълнява и други функции, определени от правителството (например в областта на общественото здраве, или честността в спорта), тези функции не бива да пречат на спортните дейности, нито пък да повлияват предназначенията за тях ресурси.

¹⁵Както е препоръчано в Акта за антидопингови права на спортистите.

8. Управление на Конфликти на Интерес

НАДО следва да осигури правилно управление на възможни конфликти на интереси или ситуации, които изглеждат като конфликт на интереси. По-специално:

а) в случай че изпълнителните (оперативните) функции на НАДО (включително членовете на персонала) и надзорните органи са обект на **политики за конфликт на интереси/кодекс за поведение**, (например, такива които се отнасят до всички държавни служители), НАДО следва да преценят дали те са достатъчни да се справят с антидопинговите дейности, с оглед на Кодекса. Ако е необходимо, НАДО трябва допълнително да приеме специфични политики за конфликт на интерес.

б) Политиките трябва да включват **изискване** към всички участници в изпълнителните (оперативните) функции на НАДО, включително членове на персонала и надзорни органи да подпишат декларация за липса на конфликт на интерес, при наемането или назначението им и да очертаят процесите, които да се използват (например, намаляване, докладване, взимане на решение, изключване от активни задачи и др.) за оценка и насочване на ситуации с възможен конфликт на интерес. Те може да включат определяне на **служител по етиката**, който да оцени потенциалните конфликти на интерес вътре в НАДО.

в) политиките трябва да насочат **включването** на изпълнителни (оперативни) лица от НАДО, включително членове от техния персонал и надзорните им органи, **към други частни или публични дейности**. Там, където съгласно приложим национален закон, участието на членовете на изпълнителни (оперативни) и надзорни органи в други частни или публични дейности не е предотвратено, политиките трябва да предоставят оценка на потенциалните конфликти на интерес от независимо лице, например служител по етиката или чрез съществуващите цялостни интегративни процеси (например в рамките на правителството), със съответна позиция в НАДО, както и за необходимите действия въз основа на изхода от тази оценка.

9. Финансиране и управление на Бюджета

В областта на финансиране и управление на бюджета, се препоръчват следните мерки, които биха допринесли до оперативната независимост на НАДО:

а) въпреки че финансиране може да бъде получено от различни източници, основното финансиране следва да бъде получено от сигурен, редовен източник, като правителството. **Бюджетът на НАДО** може да бъде финансиран също чрез подпомагане от НОК/НПК или помощ от НФ, или от други източници, като обществени лотарии или частно финансиране. Обаче, НАДО трябва да се увери, че източникът на финансиране не е в конфликт с мисията на НАДО, не изисква и не е свързан с някаква намеса в оперативните дейности на НАДО;

б) всички източници на финансиране са дадени и управлявани по **прозрачен и подотчетен** начин, демонстриращ независимостта на НАДО с оглед на операциите му;

в) **значително ниво на финансиране** следва да бъде предварително определено и съхранявано и да не се променя едностранно, в зависимост от приложимия закон и/или процеси;

i) финансирането на НАДО трябва да бъдат осигурено от закон (или друга приложим процес), солидни и същевременно сигурни, позволяващи на НАДО да планира приоритетите си няколко години напред;

ii) ако бюджетът на НАДО е част от бюджета на правителството или на спортна организация, това трябва да бъде специално определено и да бъде разпределено на НАДО в рамките на общия бюджет;

г) изпълнителните (оперативните) функции на НАДО трябва да имат **пълни права да решат как да използват** дадения ѝ бюджет без допълнително одобрение на някой правителствен или спортен орган¹⁶ и така да се утвърди общия бюджетен цикъл, например:

i) независимо да се наема и управлява персонал съгласно приложим закон;

ii) да се решава по какъв начин да се използва предоставения бюджет според оперативните нужди, като се имат предвид отговорностите на НАДО по чл. 20.5 на Кодекса;

iii) да се преразпределят ресурси между оперативните ѝ функции или различните елементи на антидопинговата ѝ програма, както е необходимо.

10. Правна защита, ясни и прозрачни процедури за назначаване и работа на изпълнителния (оперативен) ръководител на НАДО

За да допринесат за оперативната независимост на НАДО, националните закони, наредби и приложимите антидопингови практики трябва:

а) да се осигури, че мандатът на изпълнителния (оперативен) ръководител на НАДО не зависи от или не е повлиян от промени в политическите сили или правителство в страната;

б) ясно да определят:

i) процедурата за назначение на изпълнителния (оперативния) ръководител на НАДО, която следва да е прозрачна, аполитична, навременна и основана на квалификация и опит;

ii) критериите за назначение (например, съответна продължителност на мандата, професионална квалификация, добра репутация, липса на конфликти на интерес и др.);

iii) продължителност на мандата на изпълнителния (оперативния) ръководител на НАДО и възможност за удължаване на мандата, съгласно приложимия национален закон;

¹⁶Общият /годишен или многогодишен/ бюджет на НАДО може да бъде одобрен от правителството, спортните или надзорните органи.

iv) основанията за освобождаване (включително обективни основания за ранно освобождаване от длъжност съгласно приложим национален закон, например, само в случай на сериозно лошо управление или неспазване на условията за назначаване, както и при влязла в сила/действаща процедура на съдебен преглед за оспорване на уволнението.

11. Прозрачност и отчетност към правителството и националните спортни органи

Имайки предвид естеството на обществен интерес към мисията на НАДО и броя на заинтересованите страни, включени в и обвързани с националното сътрудничество за чист спорт, е от изключително значение

взимането на решения от НАДО да са прозрачни (без да нарушават поверителността) и НАДО да се отчита към правителството и националните спортни органи. Оперативната независимост не може да е абсолютна – тя трябва да е контра-балансирана, с отчетност и с подходящо включване на заинтересованите страни. Може да се изиска НАДО да докладват, да обясняват и да бъдат отговорни пред своите участници за решенията, които взимат. В това отношение:

а) отчетността на една НАДО трябва да бъде ясно дефинирана;

б) като част от добро управление, отчетността на НАДО следва да включва отчетност за нейните дейности, например:

i) представяне пред правителството и/или националните спортни органи на годишните отчети за дейността на НАДО, както и пред САА, съгласно изискването на чл. 14.4 на Кодекса;

ii) представяне на (множество) годишни стратегически планове на НАДО пред правителството и/или националните спортни органи;

iii) информация на други заинтересовани страни, допринасящи за защита на чистия спорт, във връзка с решенията на надзорния й орган;

iv) придържане към всички изисквания на Кодекса и Международните стандарти за публично разкриване;

v) съобщения и публикуване на основните дейности и финансови документи на обществеността и медиите, спазвайки изискванията за поверителност.

в) Като част от добро управление, отчетността на НАДО следва да включва финансова отчетност, например:

i) НАДО трябва да има в организацията ясна финансова политика, процеси и контрол;

ii) сметките на НАДО следва да бъдат проверявани от независими външни одитори (или съответни правителствени звена, ако се изисква от националните закони), чийто отчет

трябва да бъде публичен или най-малко даден на правителството или националните спортни органи;

iii) НАДО могат да бъдат подложени на публични (държавни) одити.

12. Коопериране с правителство и национални спортни органи

Докато се изисква НАДО да бъдат независими в оперативните си решения и действия от националните спортни органи и правителствените отдели, отговорни за спорта или борбата с допинга, те трябва да продължат ефективното си коопериране/сътрудничество и споделяне на информация с правителствени и спортни органи, както се изисква от чл. 20.4.6, чл. 20.4.12, чл. 20.5.3, чл. 20.8, чл. 22.2 и чл. 22.5.

Като пример, съгласно чл. 22 на Кодекса (включване на правителствата), в областта на тестване и разследвания, правителствата и НАДО следва да си сътрудничат с правоприлагащите органи за споделяне на информация от разузнавания и по отношение защита на лицата, подаващи сигнали за възможни нарушения на антидопинговите правила. Правителствата и НАДО трябва да си сътрудничат за установяване на процедура за сигурен и безпрепятствен транспорт на уринни и кръвни проби, както и да установят правила за свободен вход и изход на членове на антидопингов екип, за тестване на спортисти без предварително известие.

Друг пример е в сферата на обучението, където ролята на различни подписали Кодекса страни е ясно описана в Международния Стандарт за обучение (МСО). В тази насока, чл. 20.5.9 на Кодекса посочва, че НАДО трябва да бъдат водещи в обучението, когато се отнася до чистия спорт, в съответната им страна. Независимо от това, както се изисква от чл.18.2.3, подписалите Кодекса страни трябва да кооперират своята дейност по обучение за намаляване до минимум на дублирането и максимализиране ефективността на своите обучителни програми. Правителствени институции, НОК, НПК и НФ трябва да се кооперират с НАДО при провеждане на техните програми за обучение.

Като пример, за избягване на дублиране и осигуряване на координация при антидопингово обучение, НАДО, правителства, спортни органи и други заинтересовани страни могат да имат национален план за антидопингово обучение с дефинирани роли и отговорности в съответствие с чл. 20.4.12 и 20.5.9 на Кодекса, чл. 7.1.1, 7.2.3, 7.5.2 и 8.0 на МСО, и с Конвенцията на ЮНЕСКО.

АНЕКС 1

Пример за управление и отчетност на НАДО

Финансирането може да бъде от различни организации, главно от правителство и/или национални спортни органи

